

Inledning

Arkeologins nittiotalister?

När Fornvännens läsare får detta häfte i handen, har det gått ungefär halvtannat år sedan redaktionen kom på tanken att be mig försöka organisera en arkeologisk artikelsamling. Det är det första året på ett decennium, och som arkeologin numera skriver sin idéhistoria i just decennier på samma sätt som litteraturhistorien länge har gjort, är avsikten att visa nittiotalets arkeologi. Jag bad två doktorander, en kvinnlig och en manlig, på varje undervisningsinstitution att skriva en artikel.

Doktorander är engagerade personer: familjer, förvärvsarbete inom och utom arkeologin, resor . . . och några till och med skriver doktorsavhandlingar. I alla fall föreligger nio artiklar av tilltänkta tolv. Väl är det kanske, att det inte blev fler. Doktorander är otränade i att skriva manuskript efter förelagda regler för hur tryckningsbara manuskript skall se ut. En avsevärd skärpning av undervisningsinstitutionernas krav på examensarbeten inom grundutbildningen erfordras – och naturligtvis motsvarande skärpning av övning och uppmuntran. Fornvännens redaktion har lagt ner mycket arbete på denna artikelsamling.

En av doktoranderna svarade på min inbjudan: "Jag medverkar, om det är sant som du skrev, att jag ohämmat får skriva om vad jag vill." Det hade jag menat med en inskränkning. Jag önskade inte artiklar, som diskuterade idéer för hur arkeologi borde se ut, utan jag önskade att se hur förhistoriska och historiska människor fungerade. Jag önskade att se en diskussion, där det arkeologiska källmaterialet var med.

En annan av doktoranderna anförde: "Men inte kan vi skriva ohämmat! Alla som känner svensk arkeologi och dess organisation vet att

sådant är ogörligt . . ." Vare sig detta är riktigt eller inte, så är det illa att åsikten finns hos unga arkeologer. Det behövs tydligen en diskussion om skaparglädje och tolerans inom svensk arkeologi. Har denna volym av Fornvännen lyckats tänja gränsen ett stycke?

Trots denna droppe malört är artikelsamlingens mest frapperande egenskap dess variationsrikedom: från *Homo sapiens'* hormoner till Hanna Rydhs barnböcker, från Andernas höga berg till Lapplands djupa dalar. Viktigare än den tematiska variationen är dock variationen i sättet att se på arkeologi som vetenskap. Flera av artiklarna visar, att en lång rad länge vedertagna krav på god arkeologi inte längre accepteras som självklara: testbara hypoteser, fullständiga datasammanställningar, objektiv beskrivning, mått och siffror, entydiga definitioner, reproducerbara metoder och så vidare. Allt detta finns också, i några artiklar, medan andra låter författarens förmåga att göra intressanta kombinationer av idéer och omsorgsfullt utvalda data bilda startpunkten för en essayistisk och personlig framställning. Det ser ut som om nittiotalet skulle kunna ge oss en arkeologi, som låter det humanistiska skapandet av förhistoria och historia komma till sin rätt. Samma sak kan också uttryckas så, att wienerpositivismens och den logiska positivismens vetenskapsideal inte längre är allenarådande inom arkeologin.

Har svensk arkeologi frigjort sig från en tvångströja, eller har den öppnat Pandoras ask? Avsikten är, att denna artikelsamling skall göra det möjligt för läsaren att själva svara. Vilket svaret än blir: det är nästa generation arkeologer som skriver.

Stig Welinder

The first part of the report deals with the general situation of the country, and the second part with the details of the various departments. The first part is divided into two sections, the first of which deals with the general situation of the country, and the second with the details of the various departments. The second part is divided into three sections, the first of which deals with the details of the various departments, the second with the details of the various departments, and the third with the details of the various departments.

The first part of the report deals with the general situation of the country, and the second part with the details of the various departments. The first part is divided into two sections, the first of which deals with the general situation of the country, and the second with the details of the various departments. The second part is divided into three sections, the first of which deals with the details of the various departments, the second with the details of the various departments, and the third with the details of the various departments.

The first part of the report deals with the general situation of the country, and the second part with the details of the various departments. The first part is divided into two sections, the first of which deals with the general situation of the country, and the second with the details of the various departments. The second part is divided into three sections, the first of which deals with the details of the various departments, the second with the details of the various departments, and the third with the details of the various departments.